

Sverige och FN

Onsdagens utrikesdebatt gick ganska klart efter partilinjer. Högers och folkpartiets talare hävdade att Sverige borde ha röstat för Kinas utpekande som angripare, socialdemokraterna och bondeförbundet försvarade regeringens politik. Bondeförbundets hållning är så tillvida överraskande som partiets ledning tidigare intagit en mindre bestämd ståndpunkt; nu har hr Rubbestad uppenbarligen segtrat. Inom socialdemokratien framträdde två opponenter mot regeringen; hr Sandler anslöt sig i den föreliggande sakfrågan till oppositionen, hr Nerman erinrade om att den svenska socialdemokratien nu står isolerad — hans ord blev en påminnelse om socialdemokratiens stolta tradition av internationalism, en tradition som nu helt svikits av det svenska partiet.

Det sades ofta i debatten att skillnaden mellan de båda riktningarna inte får överdrivas. Synpunkten är förstälilig; motsättningen rörande Kinareolutionen kan i och för sig betraktas som tillfällig och för framtiden av begränsad betydelse, och det är inte säkert att denna motsättning helt återspeglar en allmän meningsbrytning rörande Sveriges förhållande till FN. Men de anföranden som hölls i går klargjorde dock att två bestämda tendenser — som i stort sett varit motivbildande även i den konkreta fråga det här gäller — för närvarande står mot varandra i svensk debatt. Den ena går ut på att Sverige står solidariskt med FN, även om denna solidaritet innebär anknytning i skilda fall till de västmakter med vilka vi politiskt och ideellt hör samman. Den andra innebär i realiteten att vi frångår all solidaritet så snart denna driver oss att ta ställning mellan väst och öst, kort sagt vi bryter solidariteten just i de fall då den kan vara av värde. Tydligt är också att denna sistnämnda linje inom socialdemokratien till inte ringa grad stöds av en neutralism som inte ens moraliskt kan eler vill ta ställning; från hr Undéns trumpna erkännande åt västern går vägen till hr Wigförs ovilja mot varje ståndpunktstagande, fru Lindströms öppna proklamerande av "den tredje ståndpunkten" och hr Brantings halvkommunism.

Regeringsförklaringen, en rent historisk redogörelse och som sådan välgjord, gav inte något nytt och var i de magra principiella partierna ytterligt färglös. Kritiken av den förda politiken kom fram i en rad skickliga anföranden — av hrr Hjalmarson och Ohlin, Ohlön och André, för att nämna någ-

sedan hänt är blott att "några trupper kommer och hjälper nordkoreanerna".

Utrikesministern förklarade det vara "ett enfaldigt argument" att "vi av något slags rädsla för Ryssland skulle låtit bestämma oss i vår röstning". Rädsla för Ryssland är inte något gement motiv som inte kan erkännas; det är denna rädsla som driver oss att öka våra rustningar år efter år. Varför inte erkänna, eller åtminstone låta bli att förneka, att denna rädsla också nu varit av betydelse — annars funnes ju intet motiv av någon rimlighet. Att oppositionen anser att en sådan rädsla i detta fall inte bör bli avgörande beror uppenbarligen dels på hänsyn till solidariteten i FN och dess värde för oss, dels på uppfattningen att Ryssland inte låter sig blidka genom nedlagda röster, ty trots allt vet ryssarna att vi hör till västern.

Slutligen talade utrikesministern om att FN kanske i en framtid skulle bli ett verkligt fredsinstrument; nu är så inte fallet. Det är när FN genomgått denna förvandling som vi skall bli helhjärtat solidariska — dvs. vi skall inte hjälpa till att nå målet, vi skall bli solidariska då solidariteten är riskfri därför att den inte är av betydelse. Denna deklaration om att vi ställer oss utanför FN:s, västerns, Skandinavien och socialdemokratiens försök till samverkan fulländades genom den knappast beslöjade förklaringen att om Ryssland går ut ur FN, skall Sverige följa med.

ra verkningsfulla inlägg; kanske främst hos högerledaren i andra och folkpartiledaren i första kammaren hade man intrycket av ett starkt personligt engagemang. Det mest intressanta var emellertid en replikväxling i andra kammaren mot slutet av debatten. I stället för att ge en allmän översikt skall vi här stanna vid några avgörande punkter i utrikesministerns anförande i detta sammanhang.

Achesonplanen förutsätter att generalförsamlingen skall kunna verka genom rekommendationer då säkerhetsrådet genom stormaktsveto är ur stånd att komma till beslut. Nu utgår den svenska regeringen från att planen inte kan eller bör användas då därmed följer risk för sanktioner — och i andra hand krig — mot en stormakt. När skall då enligt regeringens mening planen kunna komma i bruk? Här gjorde hr Undén en underlig konstruktion. Planen kunde, förklarade han, tänkas använd även då "en stormakt direkt eller indirekt skulle vara engagerad", men inte i konflikter "som startar som en stormaktskonflikt". Men denna skillnad, som inte med ett ord antydde i utrikesministerns tal för Achesonplanen i Lake Success, kan ju rimligen ej bli vägledande för avgörandet; så snart en stormakt inlagt sitt veto i säkerhetsrådet finns risk för att en aktion i strid mot denna stormakts vilja skall leda till konflikt. Då hr Undén i Lake Success klart sade ifrån att trupper från små stater vid ett dylikt sanktionsförfarande kunde vara av värde och ställde även militär medverkan från Sverige i utsikt är det otänkbart att han inte också skulle haft en tvist med en stormakt i sikte. Ty vilket fall kan tänkas då FN mot Rysslands veto skulle anbefalla sanktioner mot en av Ryssland stödd mindre stat med säkerhet för att Ryssland inte ingriper? Det finns intet sådant fall. Efter allt att döma är utrikesministerns uppenbara åsiktsbyte mellan Lake Success och Stockholm beroende på att han på de båda platserna haft skilda rådgivare eller pådrivare.

Lika sofistisk är en annan, mot den nu kritiserade stridande, tankegång. FN skall avgöra vem som är angripare, står det i den skandinaviska socialdemokratiens manifest. "Det tycker regeringen också", säger hr Undén, "och det har FN gjort redan när angreppet företogs... Sedan kommer några trupper och hjälper nordkoreanerna, och då kan ju inte läget plötsligt bli omkastat". Alltså: hr Undén, som just vägrat att utpeka Kina som angripare, försvaret sig nu med att ett sådant utpekande redan skett genom FN:s beslut i juni, då vad som